

Aika 19.11.2024 klo 16:36 - 18:39

Paikka Koulukeskus opettajainhuone/hybridikokous

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 106	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 107	Esityslistan hyväksyminen	4
§ 108	Pöytäkirjan tarkastustapa	5
§ 109	Toivakan kunnan liikuntapaikkasuunnitelma 1.1.2025 alkaen	6
§ 110	Selvitys Valtion erityisavustuksen käytöstä varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024	8
§ 111	Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksen ja Toivakan kunnan yhteistyön raportointi kevätkaudelta 2024	9
§ 112	Vuoden 2024 Toivakan liikuntateko	10
§ 113	Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma lv 2024-2025	12
§ 114	Koulukyytihakemus 6.11.2024	13
§ 115	Maksuton varhaiskasvatus alkaen 1.1.2025	15
§ 116	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelihintojen korotus 1.1.2025 alkaen	18
§ 117	Toivakan kunnan kirjaston maksut alkaen 1.1.2025	20
§ 118	Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden talousarvioesitys vuodelle 2025	21
§ 119	Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus	23
§ 120	Muut asiat	24

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Kauppinen Markku Heikura Rauni Mäkelä Mika Pynnönen Mari Ripatti Johanna Tervo Osmo Viiala Päivi	varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen	
Poissa	Pitko Päivi Torppa Juho Hakkarainen Heidi Aalto Touko		
Muu	Orell-Pohjola Sirpa Saarela Piia Lämsä Jari	esittelijä pöytäkirjanpitäjä asiantuntija § 109	Teams-yhteys Teams-yhteys

---

Allekirjoitukset

Markku Kauppinen
puheenjohtaja

Piia Saarela
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

106 - 120

Pöytäkirjan tarkastus Toivakka 20.11.2024

Rauni Heikura
pöytäkirjantarkastaja

Mika Mäkelä
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen osoitteessa www.toivakka.fi

---

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 106

19.11.2024

Lailisuus ja päätösvaltaisuus

Sivhyvlt 19.11.2024 § 106

Toivakan kunnan hallintosäännön 135 § mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Hallintosäännön 128 § mukaan kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, mikäli mahdollista vähintään 3 päivää ennen kokousta. Hallintosäännön 129 § mukaan esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla 3 päivää ennen kokousta.

Kuntalain 103 §:n mukaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Toivakan kunnan hallintosäännön § 125 mukaisesti toimitella voi pitää kokouksen sähköisesti. Sähköinen kokous voidaan pitää siten, että kaikki osallistuvat kokoukseen sähköisen yhteyden avulla tai siten, että vain osa läsnäolijoista osallistuu kokoukseen sähköisen yhteyden avulla (hybridikokous).

Kutsu tähän kokoukseen on lähetetty sähköisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsenille ja muille edellä mainituille henkilöille 15.11.2024 sekä julkaistu samana päivänä esityslista kunnan verkkosivuilla.

Päätösehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

Todettiin kokous lailiseksi ja päätösvaltaiseksi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 107

19.11.2024

Esityslistan hyväksyminen

Sivhyvlt 19.11.2024 § 107

Toivakan kunnan hallintosäännön 137 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä. Toivakan kunnan hallintosäännön 138 §:n mukaan toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 108

19.11.2024

Pöytäkirjan tarkastustapa

Sivhyvlt 19.11.2024 § 108

Päätösehdotus

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Rauni Heikura ja Mika Mäkelä.

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Rauni Heikura ja Mika Mäkelä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 109

19.11.2024

Toivakan kunnan liikuntapaikkasuunnitelma 1.1.2025 alkaen

Sivhyvlt 19.11.2024 § 109

212/12.04.00/2024

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, 050 475 1051; Jari Lämsä, kuntaympäristöjohtaja, 040 630 4035; Susanna Liljander, kulttuuri- ja vapaa-aikasuunnittelija, 040 553 1456

Toivakan liikuntapaikkasuunnitelmassa kuvataan Toivakan liikuntapaikkojen kokonaisuus. Liikuntapaikkasuunnitelman tavoitteena on luoda kehys liikuntapaikkojen kehittämiseksi tulevien vuosien ajaksi ja tukea tiedolla johtamista.

Suunnitelma sisältää koko kunnan alueen liikuntapaikat, jotka ovat joko täysin kunnan ylläpitämiä kohteita tai kunnan muulla tapaa tukemia kohteita. Liikuntapaikkojen kehittämisessä huomioidaan myös kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Liikuntapaikkasuunnitelmassa ei kuvata niitä palveluita, joita liikuntapaikoissa tuotetaan (esimerkiksi liikunnanohjaus).

Liikuntapaikkasuunnitelma laaditaan vähintään kerran strategiakaudessa, mutta liikuntapaikkojen ylläpitotaulukkoa tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään jokaisen talousarvion valmistelun yhteydessä ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toivakan liikuntapaikkasuunnitelma on toteutettu kuntaorganisaation sisällä kuntaympäristö- ja sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yhteistyönä. Prosessin valmistelu aloitettiin syksyllä 2023 rehtori- sivistysjohtaja, kirjastonjohtajan, kuntaympäristöjohtajan ja kulttuuri- ja vapaa-aikasuunnittelijan (opintovapaan sijainen) toimesta. Suunnitelman jatkotyöstäminen rajattiin pian henkilöresurssisyistä kuntaympäristöjohtajan ja kulttuuri- ja vapaa-aikasuunnittelijan (opintovapaan sijainen) tehtäväksi. Työtä jatkettiin yhteisissä palaverissa aina syksyyn 2024 saakka. Suunnitelman osiin osallistettiin myös hyvinvointisuunnittelijaa sekä kuntaympäristöpalveluiden työntekijöitä.

Liikuntapaikkasuunnitelman SWOT-analyysia eli nelikenttäanalyysia on työstetty sivistys- ja hyvinvointilautakunnan sekä kuntaympäristölautakunnan yhteisessä liikuntapaikkasuunnittelun osallistavassa illassa lokakuussa 2024, johon osallistui myös kolmannen sektorin toimijoita ja muita toivakkalaisia liikuntatoimijoita. Käsillä on ensimmäinen koko kunnan liikuntapaikat yhteen kokoava suunnitelma. sitte

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää
1. hyväksyä Toivakan kunnan liikuntapaikkasuunnitelman 1.1.2025 alkaen
2. esittää kuntaympäristölautakunnalle liikuntapaikkasuunnitelman liitteenä

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 109

19.11.2024

olevaa Toivakan kunnan liikuntapaikkojen ylläpitotaulukon palvelutasoa toimeenpantavaksi alkaen 1.1.2025

Esittelijän kokouksessa tekemä muutosehdotus:

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto hyväksyy Toivakan kunnan liikuntapaikkasuunnitelman 1.1.2025 alkaen.

Käsittely:

Jari Lämsä poistui kokouksesta klo 16.58.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Liite [1]

Toivakan kunnan
liikuntapaikkasuunnitelma 1.1.2025
alkaen

Liite [2]

Toivakan kunnan liikuntapaikkojen
ylläpitotaulukko hoitoluokittain 1.1.2025
alkaen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 110

19.11.2024

Selvitys Valtion erityisavustuksen käytöstä varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024 Sivhyvlt 19.11.2024 § 110
368/02.05.01.01/2022

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, 050 475 1051

Toivakan kunta sai Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää avustusta 41.000,00 euroa varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024.

Myönnetyn avustuksen enimmäisosuus avustettavan hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista oli 95 %. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 43.157,89 euroa.

Hankerahalla lisättiin laaja-alaisen erityisopetuksen saavutettavuutta, arjen toimintatapoja ja käytänteitä. Tällä hankkeella mahdollistettiin konkreettinen arjen tuki oppilaiden omissa luokkaryhmissä. Hankerahalla saatiin tehtyä ja lisättyä sosiaalisen vuorovaikutuksen ja tunnetaitojen kehittämistä ryhmässä molemmilla Toivakan kouluilla. Lisäksi hankerahalla palkattu erityisopettaja toimi tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuserityisopettajan kanssa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen nivelvaiheissa.

Hankkeen loppuseelvitys on liitteenä.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee selvityksen Valtion erityisavustuksen käytöstä varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024 tiedokseen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Liitteet

Liite [3]

Selvitys OKM_1263_520_2022

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 111

19.11.2024

Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksen ja Toivakan kunnan yhteistyön raportointi kevätkaudelta 2024 Sivhyvlt 19.11.2024 § 111
35/12.05.00/2024

Valmistelija

Piia Saarela, henkilöstö- ja koulusihteeri, 050 5516 470

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 20.2.2024 § 21 Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksen ja Toivakan kunnan välisen yhteistoimintasopimuksen vuodelle 2024.

Sopimukseen on kirjattu, että Toivakan-Joutsan 4H-yhdistys tekee selvityksen toteutuneesta toiminnasta kaksi kertaa vuodessa.

Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja on toimittanut selvityksen toiminnasta ajalta 1.1. – 30.6.2024.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedokseen Toivakan-Joutsan 4h-yhdistyksen selvityksen toiminnasta ajalta 1.1. - 30.6.2024.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Liitteet

Liite [4]

Toivakan-Joutsan 4H- yhdistyksen ja Toivakan kunnan yhteistoiminnan selvitys kevätkaudelta 2024

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 112

19.11.2024

Vuoden 2024 Toivakan liikuntateko

Sivhyvlt 19.11.2024 § 112

209/12.04.00/2024

Valmistelija

Susanna Liljander, kulttuuri- ja vapaa-aikasuunnittelija, 040 553 1456

Toivakkalaisilta on pyydetty ehdotuksia Toivakan vuoden 2024 Liikuntateko-palkinnon saajasta. Kyse voi olla valmentajasta, ohjaajasta, urheiluseurasta tai muusta toimijasta. Toivakan kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunta valitsee ehdotusten pohjalta Liikuntateko-palkittavan.

Taustalla on Keski-Suomen Liikunta ry:n kunnille esittämä toive kuntien vuoden 2024 Liikuntateon valitsemisesta. Keski-Suomen Liikunta valitsee ja palkitsee vuoden 2024 keski-suomalaisen urheilijan ja muita urheilun sekä liikunnan sektorilla kunnostautuneita henkilöitä ja urheiluseuroja 31.1.2025 Jyväskylässä järjestettävässä Keski-Suomen Urheilugaalassa.

Liikuntateko-palkitut vuosina 2007-2023:

2007 Laura Hytönen

2008 Ilpo Mynttinen

2009 Timo Suomalainen

2010 Jarkko Korhonen (jalkapallovalmennus LeiPy/ToiRi)

2011 Heikki Peltonen (kuntoliikkuja)

2012 Matti Ilmonen (latujen ajo Nisulassa)

2013 Ei valittu ketään, ei ehdotuksia

2014 Salibandyvalmentajat (Jonne Kilpikoski, Olli Muurainen, Kimmo Nieminen)

2015 Frisbeegolf-ratahanke

2016 APINA-puisto/MLL

2017 100 porrasta Paikkalanvuoreen

2018 Sisko Minkkinen (puuhanainen, ToiRi)

2019 Liikuntapaikkojen hoito Toivakassa

2020 Andreas Galler (lasten liikunnan ohjaus Toivakassa)

2021 Ei valittu ketään, ei ehdotuksia

2022 Matti ja Kirsi Ilmonen

2023 Vilma Muurainen (ToiRin cheerleading-kerho alakoululaisille)

Liitteenä vuoden 2024 Toivakan liikuntatekoehdotukset.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta valitsee vuoden 2024 Toivakan liikuntateon ja nimeää juhlaan kunnan edustajan.

Käsittely:

Johanna Ripatti poistui kokouksesta esteellisenä (intressijäävi) klo 17.07 ja saapui kokoukseen klo 17.14 asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.

Päätös

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää valita Toivakan kunnan vuoden 2024 liikuntateko -palkinnon saajiksi Toivakan Rivakan

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 112

19.11.2024

salibandyvalmentajat: Kalle Ruokonen, Andreas Galler, Juha Puttonen, Ville Kuustie ja Jari Mynttinen. Lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää nimetä kunnan edustajaksi Keski-Suomen Urheilugaalaan kulttuuri- ja vapaa-aikasuunnittelijan.

Liitteet

Liite [5]

Ehdotukset vuoden 2024 Toivakan liikuntateoksi

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 113

19.11.2024

Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma lv 2024-2025

Sivhyvlt 19.11.2024 § 113

210/12.00.02/2024

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, p. 050 475 1051

Opiskeluhoolto on kouluissa tehtävää työtä, jolla edistetään, pidetään yllä ja luodaan edellytyksiä oppilaan hyvälle oppimiselle, psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille. Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja koko koulun ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä osallisuutta.

Opiskeluhoollosta on säädetty erillisellä lailla oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013; 377/2022). Opetuksen järjestäjältä edellytetään oman opiskeluhooltosuunnitelman laatimista.

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan, miten opetuksen järjestäjä toteuttaa yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä, järjestää yksilökohtaista tukea, tekee yhteistyötä oppilaiden, heidän huoltajiensa ja yhteistyötahojen kanssa sekä miten toimii kiusaamis-, häirintä-, väkivalta- ja kriisitilanteissa sekä miten ennaltaehkäisee, suunnitelmallisesti seuraa ja puuttuu oppilaiden poissaoloihin.

Toivakassa opiskeluhooltosuunnitelmaa on valmisteltu moniammatillisesti yhteistyössä hyvinvointialueen opiskelupalveluita tarjoavien työntekijöiden kanssa. Suunnitelma on osa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä alueellista opiskeluhooltosuunnitelmaa.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä Toivakan esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelman lukuvuodelle 2024-2025

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Liite [6]

Toivakan esi- ja perusopetuksen
opiskeluhooltosuunnitelma lv 2024-2025

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 114

19.11.2024

Koulukyytihakemus 6.11.2024

Sivhyvlt 19.11.2024 § 114

145/08.01.01/2024

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, 050 475 1051

██████████ hakee 6.11.2024 toimittamassaan sähköpostissa Toivakan kunnan koulukuljetussäännön mukaisesti muutosta lapsensa ██████████ järjestettyyn koulukuljetukseen, vedoten petoeläin havaintoihin. Hakemus koskee ns. latvakyytiä aamuisin kotoa linja-autolle ja iltapäivisin taksireitiltä kotiin.

Hakemuksessa todetaan seuraavaa:

Koulumatka jonka lapsi joutuu kulkemaan aamuisin pimeässä yksinään on 2,3km ja iltapäivisin taksikyydin jättöpaikasta kotiin on 1,3km tai 2,3 km riippuen tien nuorempien lasten olostä taksin kyydissä.

Ymmärrämme hyvin että kyseessä ei ole suden normaalia käyttäytymistä tulla asutusten ja lähelle ja ihmisten pihapiiriin, koska se ei ole suden normaalia reviiriä tai metsästys aluetta. Se että onko susi loukkaantunut ja ei voi/osaa metsästää normaalisti on varmasti asia johon kukaan ei osaa sanoa faktaa.

Näillä perusteilla haemme koulukuljetuskyydin väliaikaista muutosta, kunnes susi havaintoja ei enää ilmene kotimme lähialueilla.

Hakemuksen liitteeksi on toimitettu 2.11.2024 päivätty Toivakan riistanhoitoyhdistyksen lausunto susihavainnoista.

Toivakan kunnassa järjestetään koulukuljetus 0-2.-luokkalaisille, jos koulumatka on pitempi kuin 3 km ja 3.-9.-luokkalaisille, jos koulumatka on pitempi kuin 5 km.

Perusopetuslain § 32 mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään:

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi (PoL 32 §).

Mikäli koulumatka oppilaalle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan todetaan hakemuksen perusteella oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet esim. oppilaan kehitystaso tai terveydelliset syyt huomioon ottaen liian vaikeaksi tai rasittavaksi, voidaan oppilaalle myöntää oikeus koulukuljetukseen. Huoltajien tulee liittää koulukuljetusetuushakemukseen tapauksesta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 114

19.11.2024

riippuen lääkärin, psykologin tai muun vastaavan tahon asiantuntijalausunto. Lausunnosta tulee ilmetä koulukuljetustarpeen perustelujen lisäksi oppilaalle suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää. Lausunto ei kuitenkaan velvoita järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Jos oppilaan koulumatka hänelle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, Toivakan kunta järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle. Arvio koulutien vaarallisuudesta perustuu paikallisiin tieolosuhteisiin, tutustumiseen paikan päällä ja tarvittaessa pyydetään kannanotto muilta viranomaisilta (mm. ELY-keskus, poliisi).

Suurpetohavainnon tehtyään henkilön on syytä soittaa hätänumeroon 112, jotta kaikki suurpetohavainnot tulevat rekisteröidyiksi. Lisäksi on tärkeää tehdä ilmoitus suurpetoyhdyshenkilölle, jotta on mahdollista saada asiantuntijan täsmällinen lausunto ja karttakuva mahdollisesta vaara-alueesta ja -ajasta mahdollisten poikkeuskuljetusten tai erikseen haettavan saattoavustuksen järjestämiseksi.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää, että

1. Mikäli suurpetohavaintojen aiheuttaman vaaran perusteella on syytä järjestää joko poikkeuskuljetuksia tai mahdollistaa huoltajille saattokorvauksia, päätöksen voi tehdä rehtori-sivistysjohtaja kuultuaan suurpetoyhdyshenkilöä tai muuta vaaraan liittyvää viranomaista tai asiantuntijaa.
2. Poikkeuskuljetuspäätöstä tehtäessä arvioidaan kaikkien vaara-alueella asuvien oppilaiden turvallisuus sekä vaara-aika.
3. Toivakan kunnan koulukuljetusohjetta päivitetään suurpetohavaintojen aiheuttamien mahdollisten poikkeusjärjestelyiden osalta.
4. [REDACTED] ei myönnetä poikkeuskuljetusta riittämättömän suurpetodokumentaation vuoksi.

Päätös

1. Hyväksyttiin yksimielisesti
2. Hyväksyttiin yksimielisesti
3. Hyväksyttiin yksimielisesti
4. Hyväksyttiin yksimielisesti

Liitteet

Liite [7]

Toivakan riistanhoitoyhdistyksen
lausunto susihavainnoista 2.11.2024

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 97
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 115

08.10.2024
19.11.2024

Maksuton varhaiskasvatus alkaen 1.1.2025

Sivhyvlt 08.10.2024 § 97

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, p. 050 475 1051; Susanna Kuivalainen, vs. varhaiskasvatusjohtaja, p. 0400 237 133

Varhaiskasvatusmaksuihin tehtiin indeksitarkistus (Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus 1062/2023) 1.8.2024 alkaen. Kunnissa tuli päättää siitä, miten indeksitarkistuksen vuoksi muuttuneet asiakasmaksut ja tulorajat vaikuttavat kunnassa perittäviin asiakasmaksuihin. Asiakkaille tuli tehdä uudet maksupäätökset, mikäli maksu muuttuu. Indeksitarkistus nosti asiakasmaksujen tulorajoja merkittävästi, mikä on vaikuttanut Toivakan kunnan varhaiskasvatusmaksuihin niin, että jo 80 % maksupäätöksistä on nollamaksuja.

Alla oleva taulukko havainnollistaa, kuinka hoitopäivämaksut ovat tippuneet edellisen, vuoden 2022 indeksikorotuksen ja tulorajojen tarkistuksen jälkeen.

Hoitopäivämaksut			
	TA	Toteuma	Toteuma 2024
2018	71500	55088	
2019	53500	61031	
2020	49000	55779	
2021	55900	69154	
2022	68900	70659	
2023	49600	47869	
2024	53600	23008 (07/2024)	30608
2025	20900		

Toivakan kunta haluaa panostaa lapsiperheisiin ja tarjota heille erilaisia vaihtoehtoja päivähoidon toteuttamiseen.

Vuoden 2025 alusta käyttöön otetaan Muksuraha-kokeilu, joka sisältää kotihoidontuen kuntalisän sekä perhepäivähoitajalle maksettavan lisän omista lapsista.

Laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa tutkitusti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen myönteisellä tavalla. Lisäksi varhaiskasvatus tasoittaa erilaisista kotitaustoista tulevien lasten lähtökohtia ja ennaltaehkäisee syrjäytymistä.

Toivakan kunnan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista saatava tulo nykyisillä tulorajoilla on vähäinen verrattuna maksuihin liittyviin hallinnollisiin kustannuksiin. Kunnan lapsiperhemyönteisyyttä lisäävänä tekijänä maksuton varhaiskasvatus monipuolistaisi Muksuraha-kokeilun lisäksi lapsiperheille tarjottavia etuuksia.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 97 08.10.2024
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 115 19.11.2024

Esittelijä Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää ottaa käyttöön kaikkia alle kouluikäisiä lapsia koskevan maksuttoman varhaiskasvatuksen alkaen 1.1.2025.

Esittelijän kokouksessa tekemä muutosehdotus: Asia palautetaan valmisteluun ja käsitellään uudelleen talousarvion 2025 yhteydessä.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti

Sivhyvl 19.11.2024 § 115
186/12.07.00/2024

Valmistelija Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, p. 050 475 1051; Susanna Kuivalainen, vs. varhaiskasvatusjohtaja, p. 0400 237 133

Varhaiskasvatusmaksuihin tehtiin indeksitarkistus (Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus 1062/2023) 1.8.2024 alkaen. Kunnissa tuli päättää siitä, miten indeksitarkistuksen vuoksi muuttuneet asiakasmaksut ja tuloajat vaikuttavat kunnassa perittäviin asiakasmaksuihin. Asiakkaille tuli tehdä uudet maksupäätökset, mikäli maksu muuttuu. Indeksitarkistus nosti asiakasmaksujen tuloajoja merkittävästi, mikä on vaikuttanut Toivakan kunnan varhaiskasvatusmaksuihin niin, että jo 80 % maksupäätöksistä on nollamaksuja.

Alla oleva taulukko havainnollistaa, kuinka hoitopäivämaksut ovat tippuneet edellisen, vuoden 2022 indeksikorotuksen ja tuloajojen tarkistuksen jälkeen.

Hoitopäivämaksut			
	TA	Toteuma	Toteuma 2024
2018	71500	55088	
2019	53500	61031	
2020	49000	55779	
2021	55900	69154	
2022	68900	70659	
2023	49600	47869	
2024	53600	23008 (07/2024)	30608
2025	20900		

Toivakan kunta haluaa panostaa lapsiperheisiin ja tarjota heille erilaisia vaihtoehtoja päivähoidon toteuttamiseen.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 97
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 115

08.10.2024
19.11.2024

Vuoden 2025 alusta käyttöön otetaan Muksuraha-kokeilu, joka sisältää kotihoidontuen kuntalisän sekä perhepäivähoitajalle maksettavan lisän omista lapsista.

Laadukas varhaiskasvatus vaikuttaa tutkitusti lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen myönteisellä tavalla. Lisäksi varhaiskasvatus tasoittaa erilaisista kotitaustoista tulevien lasten lähtökohtia ja ennaltaehkäisee syrjäytymistä.

Toivakan kunnan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista saatava tulo nykyisillä tuloarajoilla on vähäinen verrattuna maksuihin liittyviin hallinnollisiin kustannuksiin. Kunnan lapsiperhemyönteisyyttä lisäävänä tekijänä maksuton varhaiskasvatus monipuolistaisi Muksuraha-kokeilun lisäksi lapsiperheille tarjottavia etuuksia.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää ottaa käyttöön kaikkia alle kouluikäisiä lapsia koskevan maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluna alkaen 1.1.2025.

Kokeilua arvioidaan talousarviovuoden 2026 valmistelun yhteydessä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 116

19.11.2024

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelihintojen korotus 1.1.2025 alkaen

Sivhyvlt 19.11.2024 § 116

211/02.05.00/2024

Valmistelija

Susanna Kuivalainen, vs. varhaiskasvatusjohtaja, 0400 237 133

Toivakan kunta maksaa yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliä varhaiskasvatukseen oikeutetusta lapsesta, jota hoidetaan yksityisessä päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa tai perhepäivähoidossa hoitajan kotona sekä esiopetuksesta mikä järjestetään yksityisessä päiväkodissa ostopalveluna. Palvelusetelin arvon indeksitarkistus tehdään yleensä samanaikaisesti valtakunnallisten asiakasmaksujen indeksitarkistuksen kanssa 1.8. alkaen, parillisina vuosina.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin enimmäisarvoa on korotettu edellisen kerran Toivakassa 1.8.2022 (Sltk 14.06.2022 § 80 147/02.05.00/2022). Toivakan kunta on noudattanut yleensä Jyväskylän palvelusetelin kattohintoja, mutta seudullisesti muut kunnat ovat nostaneet palvelusetelihintoja myös vuosina 2023 ja 2024 kustannusten nousun vuoksi.

Tällä hetkellä Toivakassa palvelusetelin enimmäisarvo kokopäiväisessä yli 3-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksessa on päiväkodeissa 839 euroa kuukaudessa ja perhepäivähoidossa 814 euroa kuukaudessa. Esiopetuksen ostopalvelun enimmäisarvo on 420 euroa tai 504 euroa. Hinta määräytyy sen mukaan, osallistuuko lapsi esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Jos lapsi osallistuu esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen osuudesta maksetaan lapsikohtaista palveluseteliä perheen tarvitseman palvelutarpeen mukaisesti. Palvelusetelin enimmäisarvosta vähennetään laskennallinen asiakasmaksu, jonka yksityinen palveluntuottaja perii perheeltä. Laskennallinen asiakasmaksu on varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) suuruinen asiakasmaksu, jonka perhe maksaisi lapsen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Omavastuuosuus on yksityisen palveluntuottajan tuottaman palvelun hinnasta se osuus, jota kunnan myöntämän palvelusetelin arvo ei kata ja joka jää asiakkaan maksettavaksi.

Toivakan kunnassa työskentelee tällä hetkellä palvelusetelillä yksi yksityinen perhepäivähoitaja sekä muutamia lapsia käy palvelusetelin avulla varhaiskasvatuksessa vanhempien työssäkäyntisuunnan takia Jyväskylässä sekä Laukaassa (Lievestuore). Lapsia tällä hetkellä yhteensä seitsemän, määrä on vähentynyt vuosien aikana.

Verrattavaksi seudullisia palvelusetelihintoja:

Useassa kunnassa on käytössä tuntiperusteinen palveluntarjonta, mikä on muutettu alla olevaan vertailuun Toivakan kunnan palveluntarjonnan mukaiseksi. Palveluseteliä ei ole käytössä kaikissa Jyvässeudun kunnissa.

Jyväskylä 1.8.2024

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 116

19.11.2024

Perhepäivähoito, kokopäivä yli 15pä/kk	883 €/kk
Päiväkoti, yli 3v, kokopäivä yli 15pvä/kk	915 €/kk
Päiväkoti, alle 3v, kokopäivä yli15pvä/kk	1556 €/kk

Laukaa 1.3.2024

Perhepäivähoito, yli 5h yli 15pvä/kk	930 €/kk
Päiväkoti, yli 3v, yli 5h yli 15pvä/kk	962 €/kk
Päiväkoti, alle 3v, yli 5h yli 15pvä/kk	1626 €/kk

Muurame 1.8.2024

Perhepäivähoito, alle 3v, kokopäivä yli15pvä/kk	1011 €/kk
Perhepäivähoito, yli 3v, kokopäivä yli 15Pvä/kk	919 €/kk
Päiväkoti, yli 3v, kokopäivä yli 15pvä/kk	919 €/kk

Talousvaikutukset

1.1.2025 alkaen Toivakan kunta noudattaisi Jyväskylän palvelusetelin kattohintoja, joiden mukaan nykyiseen perhepäivähoidon palveluseteliin tulee korotusta 69 €/kk kokopäiväisen lapsen hintaan, päiväkotihoidossa yli kolmevuotiaan kattohintaan 76 €/kk ja alle kolmevuotiaan kattohintaan 214 €/kk. Alle kolmevuotias lapsi vie kahden paikan päiväkotiryhmässä, minkä vuoksi kattohinta on korkeampi.

Palveluseteliarvojen tarkistus mahdollistaa yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajien (perhepäivähoitajat) taloudelliset toimintaedellytykset Toivakassa ja pystymme jatkossakin tarjoamaan lapsiperheille palveluvaihtoehtoja.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelien kattohinnat liitteen mukaisesti 1.1.2025 alkaen.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Liite [8]

Toivakan varhaiskasvatuksen palvelusetelitalukko 1.1.2025 alkaen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 117

19.11.2024

Toivakan kunnan kirjaston maksut alkaen 1.1.2025

Sivhyvlt 19.11.2024 § 117

193/12.03.02/2024

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, kirjastonjohtaja, p. 050 475 1051; Anne Vihinen, kirjastonhoitaja, p. 050 551 7515

Toivakan kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää palvelualueensa maksut ja taksat (Hallintosääntö 26 §).

Yli 15- vuotiaiden kirjastoasiakkaiden uusittavan kirjastokortin (Keski-kirjastojen ohjausryhmä 22.2.2024) hintaa esitetään nostettavaksi neljään (4) euroon alkaen 1.1.2025.

Alle 15-vuotiaiden uusittavan kortin hinta on edelleen kaksi euroa.

Ensimmäinen kirjastokortti on maksuton.

Toivakan kunnan kirjaston maksut alkaen 1.1.2025

Varaukset

Maksu noutamattomasta seutuvarauksesta 2 €

Maksu noutamattomasta varauksesta 2 €

Kaukolainamaksu (Keski-kirjastojen ulkopuolelta) 3 € + lähettäjäkirjaston määräämät maksut

Uusi kirjastokortti (kadonneen tai rikkoutuneen tilalle, alle 15- vuotiaat) 2 €

Uusi kirjastokortti (kadonneen tai rikkoutuneen tilalle, yli 15-vuotiaat) 4 €

Huomautusmaksut

1. huomautus 2 €

2. huomautus 3 €

3. huomautus lasku aineistosta

Kopiot ja tulosteet veloitetaan kunnanhallituksen tekemien päätösten mukaan.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä Toivakan kunnan kirjaston maksut alkaen 1.1.2025.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 118

19.11.2024

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden talousarvioesitys vuodelle 2025 Sivhyvlt 19.11.2024 § 118
146/02.02.00/2024

Valmistelija

Sirpa Orell-Pohjola, rehtori-sivistysjohtaja, 050 475 1051

Kunnanhallitus antoi kokouksessaan 19.8.2024 § 119 talousarvioraamin vuodelle 2025.

Talousarvioraami on laadittu siten, että se huomioi yleisen talouskehityksen ja välttämättömät toiminnalliset muutokset.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden talousarvioraami vuodelle 2025:
tulot 520 000 euroa
menot 5 150 000 euroa
netto 4 630 000 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden talousarvioarvioesitys vuodelle 2025:
tulot 614 613 euroa
menot 5 550 519 euroa
netto 4 991 222 euroa.

Vuoden 2025 talousarvio on nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuuston nähden sitova. Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden koskee vain ulkoisia menoja ja tuloja.

Esittelijä

Rehtori-sivistysjohtaja Sirpa Orell-Pohjola

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä vuoden 2025 talousarvioesityksen, ja esittää sen edelleen kunnanhallitukselle ja -valtuustolle hyväksyttäväksi.

Käsittely:

Johanna Ripatti teki päätösehdotuksesta poikkeavan muutosehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Kustannuspaikalle 052301 lisätään sijaisten palkkoihin (tili 4007) 5000 euroa eli tilille 4007 varataan yhteensä 10 000 euroa. Muilta osin sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä vuoden 2025 talousarvioesityksen, ja esittää sen edelleen kunnanhallitukselle ja -valtuustolle hyväksyttäväksi.

Mika Mäkelä kannatti muutosehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu muutosehdotus ja asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ilmoitti, että ne, jotka kannattavat pohjaesitystä, äänestävät JAA ja Johanna Ripatin esitystä kannattavat äänestävät EI.

JAA äänesti 0 sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsentä ja EI äänesti 7 sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsentä (Kauppinen Markku, Heikura

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 118

19.11.2024

Rauni, Mäkelä Mika, Pynnönen Mari, Ripatti Johanna, Tervo Osmo, Viiala Päivi).

Äänestystulos: JAA 0 ääntä ja EI 7 ääntä.

Päätös

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä Johanna Ripatin tekemän muutosehdotuksen äänin 7-0.

Liitteet

Liite [9]

TA2025 ohje

Liite [10]

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut TA2025
ulkoinen

Liite [11]

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut TA 2025
kustannuspaikat/tilit

Liite [12]

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut
talousarviotekstit 2025

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 119

19.11.2024

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Sivhyvlt 19.11.2024 § 119

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa ei ole tehty ottokelpoisia viranhaltijapäätöksiä ajalla 3.10. – 13.11.2024.

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Toivakan kunta

Pöytäkirja

11/2024

24

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta § 120

19.11.2024

Muut asiat

Sivhyvt 19.11.2024 § 120

Ei muita asioita.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 106, § 107, § 108, § 110, § 111, § 118, § 119, § 120

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

-vaaliviranomaisen päätöstä tai presidentinvaalin tuloksen vahvistamista (Vaalilaki 45 §, 66 §, 83 §, 100 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 109, § 112, § 113, § 115, § 116, § 117

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Toivakan kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Kirjaamon yhteystiedot: Toivakan kunnan kirjaamo
Postiosoite: Iltaruskontie 2, 41660 Toivakka
Sähköpostiosoite: kirjaamo@toivakka.fi
Puhelinnumero: 014 267 4000

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista torstaihin klo 9 - 15.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Toivakan kunnan kirjaamosta.

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 114

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Päätöksen katsotaan tulleen *viranomaisen* tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Faksinumero: 029 564 2269
Puhelinnumero: 029 564 2200/vaihde

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);

2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);

3) vaatimusten perustelut;

4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;

2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinemaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Toivakan kunnan kirjaamosta.

Postiosoite: Iltaruskontie 2, 41660 Toivakka

Sähköpostiosoite: kirjaamo@toivakka.fi

Puhelinnumero: 014 267 4000

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista torstaihin klo 9 - 15.

Asianosaiselle lähetettävään valitusosoitukseen merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty